

Mi az az OpenAccess?

Az OpenAccess (nyílt hozzáférés) egy széles körű nemzetközi mozgalom, amely ingyenes és nyílt online hozzáférést kíván biztosítani a tudományos információkhoz, például kiadványokhoz és adatokhoz. A kiadvány akkor minősül „nyílt hozzáférésűnek”, ha nincs pénzügyi, jogi vagy technikai akadály a hozzáférésnek – vagyis amikor bárki elolvashatja, letöltheti, másolhatja, terjesztheti, kinyomtathatja, kereshet az információra és az információban, vagy felhasználhatja azt oktatásban vagy bármilyen más módon a jogi megállapodásokon belül.

A nyílt hozzáférés a tudományos kommunikáció olyan publikációs modellje, amely a kutatási információkat ingyenesen hozzáférhetővé teszi az olvasók számára, szemben a hagyományos előfizetési modellel, amelyben az olvasók előfizetés révén (általában könyvtárakon keresztül) férhetnek hozzá a tudományos információkhoz.

A nyílt hozzáférés egyik legfontosabb előnye, hogy növeli az akadémiai kutatási eredmények láthatóságát és újrafelhasználását. Vannak kritikák is, és a minőségi szempont külön erőfeszítést érdemel. A nyílt hozzáférés alapelveit a tudományokhoz és humán tudományokhoz való nyílt hozzáférésről szóló Berliini Nyilatkozat (2003) határozza meg.

A nyílt hozzáférésű publikálásnak többféle módja van:

Az arany út :

1) Teljes nyílt hozzáférésű folyóiratok: közzététel kiadói platformokon keresztül, teljes körű nyílt hozzáférésű folyóiratokban. Ez az útvonal díjköteles lehet. A közzétételi költségeket, amelyeket „cikkszerkesztési díjként” (APC) neveznek, a szerzők vagy intézményeik fedezik. A legtöbb kutatásfinanszírozó támogatja a nyílt hozzáférést, és hajlandó saját maga fedezni a költségeket. A világszerte elérhető, teljesen nyílt hozzáférésű folyóiratok listája megtalálható a DOAJ honlapján: <https://doaj.org/>

2) Hibrid folyóiratok: „hibrid” folyóiratokon keresztül történő közzététel. Ezek a folyóiratok előfizetési folyóiratok, amelyek lehetővé teszik az egyes cikkek nyílt hozzáférésű közzétételét cikkszerkesztési díj (APC) megfizetése mellett.

A zöld út:

A tudományos publikációk teljes szövegét egy megbízható tárhelyen, egy kutatószervezet által kezelt nyilvánosan hozzáférhető adatbázisban helyezik el.

A gyémánt út:

Publikálás gyémánt folyóiratokon/platformokon keresztül, amelyek nem számítanak fel szerzői publikációs díjat (APC). A gyémánt nyílt hozzáférésű folyóiratokat általában könyvtári támogatási modelleken, intézményeken vagy társaságokon keresztül finanszírozzák. A Diamond folyóiratok listáját a DOAJ webhelyén találja meg, ha a „Journals without APCs” (APC-k nélküli folyóiratok) szűrést végez.

A publikáció folyamata a KRE által a 2024-es tárgyévre előfizetett, OpenAccess-t biztosító adatbázisokban:

Akadémiai Kiadó Folyóiratcsomag:

Általános információk: <https://akjournals.com/page/Authors/information-for-authors>

Cikkbenyújtó oldal: <https://akjournals.com/page/163/authors-instructions-and-manuscript-submission-links>

Cambridge Journals:

Általános információk:

<https://www.cambridge.org/core/services/open-access-policies/read-and-publish-agreements/oa-agreement-eisz>

A publikáció lépései:

https://www.canva.com/design/DAEk19AU1fs/view?utm_content=DAEk19AU1fs

De Gruyter:

Általános információk („Hungary” szekció):

<https://www.degruyter.com/publishing/publications/openaccess/open-access-agreements>

A publikáció lépései:

<https://www.degruyter.com/publishing/for-authors/for-journal-authors/publish-your-article>

Elsevier (ScienceDirect):

Általános információk és a publikáció lépései („How does the process work?”):

<https://www.elsevier.com/open-access/agreements/hungary>

Oxford Journals:

Általános információk és a publikáció lépései („I’m an eligible author, what do I need to do?”):

<https://academic.oup.com/pages/open-research/read-and-publish-agreements/participating-journals-and-institutions/hungarian-institutions-eisz-affiliated>

MTA EISZ OpenAccess megállapodások:

<https://eisz.mtak.hu/index.php/hu/open-access/open-access-megallapodasok.html>

Az egyetem által a 2024-es tárgyévra előfizetett, OA-t biztosító adatbázisokhoz kapcsolódó konkrét felhasználási feltételekről az utóbbi hivatkozáson keresztül érhető el részletes tájékoztató.

A témához kapcsolódóan részletes előadást tartott Egyetemünk számára a KIFÜ (Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség), melyet a KRE IKT Kutatóközpont youtube csatornáján hallgathatunk meg: <https://www.youtube.com/watch?v=rEmqbnj1XyU>